

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

WZF.7043.85.2019.TO

**Pan
Michał Dworczyk**

**Minister – członek Rady Ministrów,
Szef Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów**

uprzejmie informuję, że w skierowanym do mnie wniosku ujawnił się problem zawężonego zakresu podmiotowego prawa do zasiłku pogrzebowego w razie śmierci rodzeństwa funkcjonariusza (żołnierza). Analiza poszczególnych pragmatyk służb mundurowych prowadzi do wniosku, że dotyczy on wielu służb podporządkowanych różnym ministrom.

Stosownie do art. 120 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2019 r. poz. 161 ze zm.) w razie śmierci członka rodziny, policjantowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4000 zł - jeżeli koszty pogrzebu ponosi policjant;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 - jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki pokrywania kosztów pogrzebu policjanta ze środków właściwego organu Policji oraz **określi członków rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy**, uwzględniając rodzaje wydatków pokrywanych w ramach kosztów pogrzebu i ich wysokość, przypadki oraz sposób ustalania wysokości oraz tryb wypłaty zasiłku pogrzebowego lub jego wyrównania z tytułu śmierci członka rodziny oraz dokumenty wymagane do ich wypłaty. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 marca 2002 r.

w sprawie warunków pokrywania kosztów pogrzebu policjanta oraz określenia członków jego rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy (Dz.U. z 2018 r. poz. 264 ze zm.) zasiłek pogrzebowy z tytułu śmierci członka rodziny policjanta przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 2, w razie śmierci:

- 1) małżonka;
- 2) dzieci własnych lub małżonka oraz dzieci przysposobionych przez policjanta lub jego małżonka;
- 3) małoletnich dzieci spokrewnionych z policjantem lub jego małżonkiem, przyjętych na wychowanie, jeżeli rodzice ich nie żyją albo nie mogą zapewnić im utrzymania bądź zostali pozbawieni lub ograniczeni w sprawowaniu władzy rodzicielskiej;
- 4) rodziców policjanta i jego małżonka oraz osób przysposabiających policjanta i jego małżonka;
- 5) innych niż wymienieni w pkt 1-4 krewnych i powinowatych policjanta lub jego małżonka, pozostających pod ich prawną opieką.

Niezależnie od oceny czy aktem wykonawczym należy definiować pojęcia ustawowe należy zauważyć, że rozporządzenie pomija rodzeństwo policjanta. Podobne regulacje istnieją także w art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 11 września 2003 o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2019 poz. 330 ze zm.), art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2019 poz. 1499 ze zm.), art. 134 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2018 r. poz. 2387 ze zm.), art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1921), art. 212 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1427 ze zm.) oraz art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2019 poz. 1529 ze zm.)

Odmienne regulacje, uwzględniające rodzeństwo funkcjonariusza, istnieją w Służbie Ochrony Państwa [art. 189 ust. 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2018 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 828 ze zm.)], Straży Granicznej [art. 124 ust.1 z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 147 ze zm.) w zw.

z § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie warunków pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza Straży Granicznej ze środków właściwego organu Straży Granicznej oraz określenia członków rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy (Dz.U. z 2015 poz. 1029)] oraz w Służbie Celno- Skarbowej [art. 251b ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 768 ze zm.)]. Rodzeństwo zostało także uwzględnione w systemie powszechnym [art. 77 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 poz. 1270 ze zm.)].

Zakres podmiotowy prawa do ochrony życia rodzinnego obejmuje poza relacją małżeńską i rodzicielską również relację pokrewieństwa (w tym rodzeństwo). Przykładowo w wyroku z dnia 28 maja 1997 r. (sygn. akt K 26/96) Trybunał Konstytucyjny wskazał, że pojęcie „rodzina” zakłada ochronę pewnej skomplikowanej rzeczywistości społecznej będącej sumą stosunków łączących przede wszystkim rodziców i dzieci, choć w szerszym ujęciu pojęcie rodziny obejmuje także inne relacje powstające na zasadzie więzów krwi czy stosunków przysposobienia. Szczególnym wyrazem relacji rodzinnych jest istnienie prawa do zasiłku pogrzebowego w razie śmierci członka rodziny, obejmującym swoim zakresem podmiotowym zarówno rodzinę sensu *stricto*, jak i sensu *largo*. Z uwagi na wynikający z Konstytucji nakaz ochrony więzi rodzinnych (art. 18 w zw. z art. 47 i art. 71 ust. 1 Konstytucji RP) obejmujący swoim zakresem również żołnierzy i funkcjonariuszy wydaje się, że nie ma uzasadnienia dla różnicowania tego prawa w zależności od formacji w której służy uprawniony do zasiłku pogrzebowego.

Wobec powyższego, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2018 poz. 2179 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia inicjatywy ustawodawczej w celu zagwarantowania wszystkim żołnierzom i funkcjonariuszom prawa do zasiłku pogrzebowego w razie śmierci rodzeństwa.